

# ISZÁNTÚL

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK**  
A kiadóhivatalban átvéve:  
Egész évre ..... 16 kor.  
Negyedévre ..... 4 "  
Helyben házhoz hordva:  
Egész évre ..... 20 kor.  
Negyedévre ..... 5 "  
Vidékre postán szállítva:  
Egész évre ..... 24 kor.  
Negyedévre ..... 6 "  
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai  
napilap*

Megjelenik minden nap, ahétfő és  
Ünnep utáni napok kivételével.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.  
A szerkesztőség kéziratok vissza-  
adására vagy megőrzésére nem  
vállalkozik.  
Előfizetések és hirdetések a kiadó-  
hivatalhoz intézendők

**XII. évfolyam 121. szám.**

**Nagyvárad**

**Szombat, 1916 május 27.**

## Ujabb 2500 fogoly és előrehaladás az olasz fronton.

### Repülőtámadásaink olasz várak ellen.

**Olasz hadszíntér.** Budapest, május 26. (Hivatalos.) A Sugana szakaszon csapataink meghódították Civaront (Burgentől délkeletre) és megmászták az Elfer csucst (Cima-undici). Az Asiagótól északra fekvő területen a gráci hadtest egyes részei új nagy sikereket értek el. A Porno di Campo Verdétől Meatáig az egész hegyhát birtokában van. A menekülő ellenség leghevesebb tűzérési tűzünkben nagy véres veszteségeket szenvedett és 2500 fogoly, közte egy ezredes és számos törzstiszt maradt kezeink között. Azonkívül 4 gépfegyvert 300 kérekpárt és sok egyéb hadszert zsákmányoltunk. Arsierótól északra az olaszokat előbb elűztük Barcarolától nyugatra fekvő állásaiból, miután csapataink 7 órás harcban megtisztították tőlük a Monte Cimcoótól északra fekvő erőseket és megszállottuk a hegycsucst. A felső Posina völgyet elfoglaltuk.

Szárazföldi repülőink bombákat dobtak a pettalei—perii—schioi—chiennei—vicenzai pályaudvarokra.

Tengerészeti repülőink a grádói belső kikötő és repülőgépcsernokot bombázták. Ejszaka ellenséges léghajó számos bombát dobott Triesztre, ezek azonban sem sebesülést, sem kárt nem okoztak.

**Orosz és délkeleti hadszíntér.** Budapest, május 26. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. *Höfer.*

### Német siker a Caillette-erdőben.

Budapest, május 26. A Localanzeiger írja: Thiaumont és Douaumont ellen intézett támadások teljesen megghiúsultak a franciák végleges visszaverésével. Ennek következtében a Caillette-erdő francia védőseregét elvagták a főhadseregtől, másrészt Cumiéres elfoglalásával a németek fenyegetik a francia támpontokat, amelyekre segítőcsapatokat kell küldeni, még mielőtt a németek kihasználhatnák a helyzetüket.

### Harcok a Ghevgheli—Doiran fronton.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik a főhadiszállásról: Május 22—23 közt erős tűzérési párbaj keletkezett Doiran—Ghevgheli között. Tűzérésünk elnémította az ellenséges ütegeket s kisebb csapatokat kivetett árkaikból, járőreiket pedig elűztük. Másnap ellenséges repülők bombázták a Ghevgheli—Petrovo—Santi felé vezető országutat, egy repülőgép lezuhant török területre. A többi légi flottánk elűzte.

## SZÖNYEG-FÜGGÖNY

ágy- és asztalterítők, matracok és paplanok, roletta-vásznak, ágyhuzatok, fehérneműek és pamlag átvétők

a legolcsóbban kaphatók

**CZILLÉR IMRE**  
nagyáruházában.

## A németek átlépték a Thiaumont szakadékot.

Berlin, május 26. A nagyfőhadiszállás jelenti:

### Nyugati hadszíntér.

A Maastól balra turkok kézi gránát-támadásait a 304-es magaslattól nyugatra visszavertük. A Maas keleti partján sikeresen folytattuk támadásainkat, állásainkat, kőbányától nyugatra kiszélesítettük, a Thiaumont szakadékot átléptük és az ellenséget a Douaumont erődötől délre tovább vetettük vissza.

Ezekben a harcokban újabb 600 foglyot és 12 gépfegyvert zsákmányoltunk. A Loire vidékén Rheims-től észak nyugatra a franciák eredménytelen gáztámadásokat intéztek. A május 21-iki vezérjelentésben említett Chateau Paleintől délre lelőtt ellenséges repülőgép az 5-ik, amelyet Wintgen hadnagy légi harcban harc képtelenné tett.

### Keleti és balkáni hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

### Elcsapták az olasz tűzérési parancsnokát.

Budapest, május 26 (Saját tudósítónktól.) Az olasz király Roberto Luzzatti altábornagyot, aki a déltiroli olasz tűzérési parancsnoka volt, nyugdíjazta.

### Halált kívánnak Luzzatti fejére.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) A Popolo d'Italia azt írja, hogy Luzzatti altábornagy nyugdíjba helyezése (lásd előbbi táviratunkat) nagyon enyhe, halálra ítérendő.

## A város részvétirata a Hlatky-családhoz.

Boldog emlékü *Hlatky Endre* főispán elhunytával alkalmából Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy a gyászoló család előtt részvétirataiban is kifejezést ad a város közönségének fájdalmas részvételéről, továbbá alapítványt létesít a város elhunyt nagy fiának emlékére; egy utcát vagy teret nevével nevez el s a városháza számára megfesteti az arcképét.

A törvényhatóság határozatának első pontját most hajtotta végre a város tanácsa s *Lukács Ödön* főjegyző kiváló tollából a következő meghatóan szép részvétiratot intézte az elhunyt főispán özvegyéhez, illetve a gyászborult családhoz:

Méltóságos

*réthalapi özv. Hlatky Endréné*  
urasszonynak

Helyben.

Méltóságos Asszony!

A sötét gyász, mely Méltóságodat és igen tisztelt Családját nagynevű férjének elhunytával oly váratlanul és lesújtólag érte: mélyen megrendítette Nagyvárad város közönségét is.

A nagynevű elhunytat a város egészen magáénak vallhatta. Bölcsője itt ringott, itt töltötte gyermekéveit, e város szerető falai között serdült nemes ifjává, reményteljes várakozás mellett gyűjtötte lelki kincsait, a közszertet oltalma alatt lépett a közélet tereire, s emelte a nemes ambíció, a szárnyaló tudás s emelkedett lélek arra a magaslatra, a hol a polgári szeretet és tiszteltettség érzése a koronás fő bizalmával találkozik, a melyet a hatalom erősít, s a mely a helyi közélet vezérhelye.

E helyet: a város főispáni székét méltóan töltötte be.

A jog kezében sohasem a támadás, de a defensívák eszköze.

A hatalom szeme előtt nem az elnyomás, de a polgári érdekek előbbrevitelére szolgáló erő, a melynek nagyságával nő a polgárokkal szemben való köteleesség.

A magas pole nem távolította el a város polgáraitól, mert emelkedésével szíve is érzőbb, melegebb lett.

Ezért nagy vesztesége a helyi társadalomnak az ő elhunytja, a mely benne nem csak a város kormányzatára rendelt méltóság nemes szívé viselőjét, de a helyi közélet fáradhatatlan munkását, a közügyek lelkes harcosát is siratja.

A város minden polgárának áthatja a szívé a tudat, hogy az ő tevékeny élete a lelkes városi munkának is korszáka volt, s a város intézményei az ő kiváló képességeinek is bizonyosságai.

Lesújtó a fájdalom, a melyet a város közönsége érez, oly szívig ható mint a gyász-

szoló családé, mert kiváló főispánjának elhunytával az a mérhetetlen szeretet is elenyészett, amelyet városa iránt érzett, s a mely minden cselekedetét irányította.

A nagy halott emlékét a város közönsége méltó módon megőröki, ezzel azonban a kegyelet adóját csak részben rója, le szerető ragaszkodása azt is magával hozza, hogy a részvét vigasztaló szavával keresse fel Méltóságos Asszonyt és a gyászoló családot, a kikért fáradhatlan keze annyit dolgozott, s a kiket szíve oly végtelenül szeretett.

Mély részvételnek nyilvánításával könynyíteni akar a gyászoló család kínzó fájdal-

mának terhén, s amidőn ezzel Méltóságos Asszonyt s az elhunyt többi szeretettét tiszteltteljesen felkeresi, egyszersmind arra kéri, hogy mély bánatukat enyhítse az a tudat, miszerint az elhunyt kiváló férfi emlékének maradandó emléket állít, az érző emberi szív, az emelkedett polgári lélek és a helyi társadalom hálás kegyellete.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1916. év május 11 én tartott közgyűlésében.

A város közönsége nevében:

*Lukács Ödön,*  
főjegyző.

*Rimler Károly,*  
polgármester.

## Törvényhatóságok a Haditermény R-t. ellen

### Országos mozgalom készül a társaság ellen.

A két éves világháború egyik legkevésbé bevált intézménye a Haditermény Részvénytársaság. Haditerménnyel sohasem fogtak az emberek megbékülni.

Eddig csak a fogyasztó közönség zugalódott, de elégtelenségnek nem adott nyilvánosan, feltűnőbb módon is kifejezést. A közönség reménykedett, hogy majd csak megváltozik a helyzet és a kezdet nehézségeinek minősített élelmiszer beszerzési akadályok végre is megszűnnek. Sajnos, ez nem következett be.

A múlt év, annak dacára, hogy a termés jóval felülmulta az előző évit, a polgárságra nézve sokkal terhesebb volt. Rossz volt a rendszer, nem vált be a Haditermény Részvénytársaság.

A lakosság panasza végül a törvényhatóságok zöld asztalához is eljutott. Moson vármegye volt a legelső, mely szóvá tette a most már, türethetetlen állapotot és a kormánytól gyökeres reformokat sürget. A mosoni határozat tegnap érkezett meg Biharvármegye törvényhatóságához, ahol tartalma nem okozott meglepetést, de nagy megfontolás tárgyát fogja képezni a társaság átiratának hangja.

A mosoni átirat azt mondja, hogy a Haditermény útján csak a legnagyobb fenakadások, zavarok után lehetett megkapni az élelmiszereket. A multakban tapasztalt dolgok általános panaszt és elégtelenséget okoztak. Ha ezek a viszonyok tovább is fennmaradnak, akkor azok súlyosabb természetű bajokra fognak vezetni. A lakosságnak nem szabad a mindennapi kenyerét oly nehezen megszerezni.

Moson vármegye törvényhatósága nyíltan kimerte mondani a helyzetet és a következmények felelőssége tudatában már most felhívja arra a kormány figyelmét. Moson vármegye sorompóba akarja állítani az egész ország vármegyéjét. Le akarja rázni a Haditermény igáját az ország lakossága nyakáról.

Mikor pedig a Haditermény intézményétől mentesíteni akarja a polgárságot a mosoni törvényhatóság, nem akarja azt, hogy a gabonaszpekulánsoknak legyen kitéve az ország. Azt kívánja, hogy a termék a törvényhatóságok útján rekviráltassék. A törvényhatóság lássa el a lakosságot a kormány által megállapított kenyérrel, vagy gabonával.

Állapítsa meg a törvényhatóság, hogy hol és mennyi a fölösleges termék és hogy hova, mennyi bevételre volna szükség. Ennek megfelelően osztaná aztán el a termést.

A lakosság gabonával való ellátásának teljes biztosítása után maradót fölösleglet volna jogában rekvirálni a Haditerménynek. A mosoni átirat nem hagyja figyelmen kívül a sertéshizlalást sem. Erre a célra szintén biztosítani kívánja a megfelelő tengerimennyiséget. A hizlalást ellenben a hatóság kezébe kívánja összpontosítani.

Az átiratnak ez utóbbi része is igen életrevaló, de nem Nagyváradra való. Ezt a pontot módosítani kellene úgy, hogy a sertéshizlalásra a polgárság részére biztosítaná a hatóság a megfelelő tengerit. A tengeri biztosításával a zsir miseria is megvolna oldva, amire eddig sajnos nem fordítottak nagy gondot.

Mosonvármegye átirata, mely a kormány elé fog kerülni az egész ország zugalódásának, elégtelenségének a tolmácsolása. Valószínűleg a kormány sem fogja figyelmen kívül hagyni, mert a Haditermény R-t. ot segítségnek, nem pedig bajaak és kérekkötőnek csinálták.

\* **Aszódy** Rákóczi-uti kávé és tea üzletében nagy mennyiségű bor, konyak, rum, tea és likőr árak raktáron vannak, a háború előtti árakban lesznek kiszolgálva. Vigyázat orsolya Zárda épület. (Telefon 610) 1 kiló kész kávé cukorral. 5 kor.

# Hozassuk haza elesett hőseinket!

Kedvezményes fuvardij mellett eszközli, a szükséges engedélyeket és okmányokat jutányosan megszerzi.

## Hazai föld

harcotéren elesett hősök exhumálási és hazaszállítási vállalat Budapest VIII. Rákóczi ut 23. I. emelet 16. Előnyös költségvetés díjmentesen.

Bővebb felvilágosítást ad *Csillag* gyógyszertár Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 552

# Olasz földön, a velencei sikságra.

## Az Isonzó front veszedelme.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Chiesa elfoglalásával csapataink megközelítették a Piano di Fugazza szorosát. Csapataink mélyen bent vannak az olasz területen és most Grsiere és Asiago vidékének állásai ellen törnek elő. Verenától és Campo Longótól csak 9 kilométernyi a távolság Arsieroig.

A Lains-völgyben az olaszokat rengeteg veszteség érte. A Kempel-hegyhát elfoglalásával a Sugana völgyi olaszok elvesztették összeköttetésüket a Val d'Assa mindkét oldalán operáló olasz erővel.

A mai olasz lapok igyekeznek megnyugtatni a népet. A Corriere della Sera előre bejelenti, hogy az **olasz hadsereg valószínűleg az egész arcvonalon vissza fog vonulni a velencei sikságra** és pedig azért, hogy az olasz hadsereg szélesebb arcvonalon helyezkedhessen el és az ellenséges hadsereg tömegét lehetőleg kisebb részekre bontsa. Így az olaszok túlnyomó számuknál fogva könnyebben kivívhatják a győzelmet.

A Corriere della Sera a mai olasz hivatalos jelentéshez a következő lakonikus megjegyzést fűzi:

„A visszavonulás általában tart, fájdalommal vesztéseket szenvedünk, különösen ágyukban, a válságon még nem vagyunk túl, még jó néhány nap beletelik, míg a helyzet tisztázódik. Többet nem lehet mondani.”

A Morgenzeitung jelenti: Az olasz védővonalak valódi támpontjai már mind a magyar-osztrák hadsereg kezében vannak. Az olaszokra nagy veszedelem, hogy a magyar-osztrák csapatoknak lehetséges Schio felé az előnyomulás. A támadók kitűnően operálva már fenyegetik az Isonzó-fronttól való olasz visszavonulás útját.

Milánótól jelentik: A Val Terragnolo-ban dühöngő harcokban az alpinik, akik tulerővel állottak szemben, utolsó emberig elhullottak, mert az olasz front többi frontján is oly nagy volt az ellenség nyomása, hogy sehonnan sem lehetett erősítést küldeni a Terragnola-völgybe. Az osztrák és magyar katonák éjszakánként fehér hóköpenyben támadnak. Felső-Olaszország püspökei kilencnapos könyörgő imádságot rendeltek el az olasz fegyverek győzelméért.

## Buvárhajónk Elbát bombázta.

— Események a tengeren. —

Budapest, május 26. (Hivatalos.) Egyik buvárhajónk május 23-án reggel eredményesen vette tűz alá az Elba szigetén Porto Terrariót. A tüzelést egy parti üteg eredménytelenül viszonzta. Ezt követőleg egy buvárhajó elsüllyesztette a Washington nevű olasz gőzöst.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

## A béke sokkal közelebb van, mint hiszik.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Itteni beavatott amerikai körök a békekilátásokat lényegesen jobbaknak tartják. **A béke sokkal közelebb van, mint hiszik. Wilson nemes békeközvetítése az Egyesült Államok néphangulatának ad kifejezést s ha nem találja a hadviselő államoknál megértésre, Wilson nem fogja tovább folytatni működését.**

## Az Unió békét kíván.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) Gerard berlini amerikai nagykövet a békekilátások kedvező esélyeit hangoztatja. Amerika a Németországgal való konfliktus elintézése után visszanyeri teljes akciószabadságát s a békét fogja sürgetni.

## Wilson békejavaslata a párisi konferencia előtt.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) A párisi New-York Herald szerint Wilson ismeretes jegyzéke a párisi állandó konferencia elé kerül, mert az antant úgy határozott, hogy a háború és béke kérdésében minden javaslat e konferencia elé utalandó.

## Olasz szociálisták tüntetése a háború ellen.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) Torinóban az olasz szociálista párt a háború évfordulóján nagy tüntetést rendezett. A forgalom mindenütt megállt, az üzleteket bezárták. Számos letartóztatás történt.

## Wilson közvetítésének feltétele.

Budapest, május 26. Washingtonból jelentik, hogy akik legutóbb Wilsonnal beszéltek, azok szerint véleménye a békeközvetítést illetően tartózkodó. Felfogása, hogy csak akkor lép közbe, ha a hadviselő felek a feltételek dolgában egymáshoz közeledtek.

## Az olasz vezérkar Bresciába vonult.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) A Neue Züricher Zeitung jelenti Chiassóból: Olaszországi utasok elbeszélése szerint az olasz vezérkar székhelyét Veronából Bresciába helyezték át.

## Angol képviselők a béke mellett.

Budapest május 26. A angol alsóházban Ponsonby a következőt mondotta:

— Anglia nem örvendhet a háború alatt aratott diplomáciai sikereknek. Még mindig elavult az angol diplomácia rendszere és ha a háború addig tart, míg Grey és a német kancellár meg nem egyezik abban, hogy ki felelős a háború kitöréséért, akkor attól félek, hogy még nagyon is messze vagyunk a békétől. A válság pedig az, hogy csak ugyan nincsenek olyan lényegbevágó ellentétek a hadviselő államok között a melyek a háború folytatását jogosulttá tennék.

Ramsay Macdonald beszélt ezután. Anglia addig nem köthet békét, amíg Belgium függetlenségét ismét helyre nem állították de **Grey kérdezze meg Németországot, vajjon hajlandó e kiüríteni Belgiumot a tárgyalások megkezdésekor?**

— Az európai militarizmusnak a békével vessünk véget — fejezte be beszédét Ramsey Macdonald. — Németországot egy pillanatig sem hagyhatjuk kétségben az iránt, hogy **mi a magunk részéről készek vagyunk mindent megtenni, ha Németország is megteszi a magáét.**

## Katonai sirok gondozása.

Megirta a Tiszántúl, hogy a nagyváradi Hősök Temetője milyen siralmas állapotban van. A hadügyminiszteriumban e közlés figyelmet keltett s mint egy lap közli, a hadügyminiszterium kegyeletes és életrelvő rendeletet adott ki a katonai sirok gondozásáról.

A közlemény szerint az a kegyelet, a mellyel az elesett hősök iránt viseltetünk, arra indította a hadügyminiszteriumot, hogy a háború folyamán elesett és elhalt, az ország területén eltemetett katonák sirjait gondozza. Ezért a hadügyminiszterium minden katonai parancsnokság kebelében hadi sirfelügyelőséget állított fel.

Az összes sirokról telekkönyvet szerkesztenek, amely nyilvántartja, hogy minden egyes sirban ki nyugszik. **Katonai erővel fogják a sirokat rendbehozni, felhantolni és a katonai temetőket befásítani.** A felügyelőség igyekezni fog, hogy a fakeresztekkel kő- vagy vasemlékekkel cseréljék ki, hogy azok ellent tudjanak állni az időjárás viszontagságainak.

## Képkiallítás a püspöki palotában.

### A „Tangó labda” — szépségverseny.

Pár nap választ el mindössze a püspöki palotában rendezendő pompás képkiallítástól, melyre nagyban folynak az előkészületek. Haltenberger Vilmos Rákóczi-uti kirakatát szives volt a rendezőség rendelkezésére bocsátani. Ott láthatók a divatos „Tangó labdák” 20 fillér egy csomó. Ugyanott lesznek árusítva a négy kisorsolándó kép 50 filléres sorsjegyei. Minden egyes labda egy-egy szavazó cédulát jelent. A hölgyek meggyűjlik a kis labdákat, melyeket nekik oda dobnak — s a végén meg lesznek számlálva a labdák s az eredmény a lapokban közölve lesz. A Tangó labdák elárúsításának rendezését egy díszes színes kerti napernyő alatt, — mint mindig — ezuttal is *Moskovits Józsefné* urnő kegyeskedett elvállalni.

Gróf Erdődy Gyuláné Kegyelmes Asszony egy igen szép areképa után Miklós Jutka egy igen sikerült levelező-lapokat készített. A palota több terméiről is pompás felvételeket eszközölt. Ezekből levelező lapot készített és 100 darab ilyen lapot a kiállítás céljaira adományozott — melyet hálásan köszön a *Rendezőség*.

Az orgonahangverseny teljes műsorát a következőkben állapították meg:

#### I. rész.

1. *Wagner*: Ima. *Scharf* karnagy vezetésével előadja a m. kir. honvédszenekar.
2. *Cherubini*: Ave Mária. Vonós ötos, hárfá- és orgonakísérettel énekli: dr. *Báthory Oszkár*né, a székesegyházi énekkar tagja.
3. *Benedictus*: a „Koronázási miséből”. (1867.) Kettős vegyeskar. Orgona és a honvédszenekar kísérettel előadja a 80 tagú vegyeskar. A hegedűszólót *Nagy Ferenc* honvédfőhadnagy játssza.
4. *Cherubini*: „O salutaris hostia”. Három szólamú motetta. Orgona és a honvédszenekar kísérettel előadja a nagy vegyeskar.

#### II. rész.

1. *Rinck*: Orgona koncert. Előadja: dr. *Bolza Alfonz* gróf orgonaművész.
  2. *Beethoven*: Orgonatrió. Előadják: hegedőn *Scharf Károly*, cellon *Kürti István*, orgonán *kiséri Resch Mihály*.
  3. *Mozart*: „Requiem” jéből a) Sactus, b) Lacrimosa és c) Dies irae. Orgona és a honvédszenekar kísérettel énekli a nagy vegyeskar.
  4. *Erkel*: Hymnus. Orgona és a honvédszenekar kísérettel énekli a nagy vegyeskar.
- Az előadást *Resch Mihály* székesegyházi hejyettes karnagy vezényli.

### Az orgona-hangverseny énekkara.

A székesegyházi énekkar nőtagjai közül részt vesznek: *Györfly Józsefné*, dr. *Báthory Oszkár*né, *Mártonffy Zoltánné*, özv. *Requényi Edéné*, *Csipek Sándorné*, *Schlisz Imréné*, *Szönyi Valér*, *Bagossy Olga*, dr. *Dajkáné Szönyi Margit*, *Resch Mihály*né urnők, özv. *Patzkó Aladárné* urnő tanítványai közül: *Balogh Emma*, *Wittenberger Erzsike*, *Schäffer Olga*, *Kazay Magda*, *Szekernyés Anna*, *Rónai Erzsébet*, *Rónai Margit*, *Voronyák Olga*, *Biszforszky Erzsike*, *Forgács Hajnalka*, *Papp Klára*, *Steinhacker Adica*, *Kajaba Mariska*, *Halász Katinika*, *Kiss Ily*, *Pilmann Margit*, *Rácz Manci*, *Rimanóczy Rózsi*, *Móricz Anci*, *Korbély Viola*, *Fássy Márta*, *Arlov Ancsi*, *Petróczy Alice*, *Szandicz Gertrud*, *Issák Margit*.

*Bleyerné Garzó Adél* urnő és tanítványai: *Komlóssy Etelka*, *Pajor Mici*, *Németh Iluska*, *Zuckermann Anna*, *Várnai Ida*, *Gerő*

*Duci*, *Barta Annus*, *Sulyok Ica*, *Schmidt Magda*, *Kepes Nusi*, *Schönberger Emi*, *Komzsi Ida*, *Moskovits Böske*, *Krausz Ella*, *Nagy Irénke*, *Klein Böske*.

Továbbá *Halász Zsigmond*né, *Alexanderné* és *Mándoki Gizi* urnők.

*Férfikar*: *Zakariás János*, *Matkó Benjamin*, *Vank István*, *Molnár Rezső*, *Aranyszi Márton*, ifj. *Stokker József*, *Resch Mihály*, *Kovács Kandid*, *Lucsa Mátyás*, *Fekete Mátyás*, *Horváth István*, *Rózsa Ambrus*, dr. *Ralbovzsky Péter*, *Szabó Imre*, *Vadász Zoltán*, *Zöldi Bertalan*, *Kovács János*, *Domokos Andor*, *Losonczy Gábor*, *Lőrincz Ferenc* s a kispapok 18 tagú énekkara.

## Ki intézze a villamosmű ügyeit?

### Döntsön a közgyűlés.

A villamosműnek már van igazgatója, magát a villamos művet tehát van aki igazgassa. Legjobb lett volna az igazgatót felbatalmazni arra, hogy a villamosmű ügyeit a tanácsban előadja. Ő tudja mi kell, hogy kell, legfeljebb szavazati joga nem lett volna, de az nincsen a főmérnöknek sem, a villamosmű igazgatója se lett volna megalázva, ha nem szavazhat, csak előadhat.

No, de magasabb bölcsesség rejlik abban, hogy nem ő adja elő a saját ügyeit. Azonban hogy ki adja elő, ki képviselje azt, amit az igazgató jól ért, a főmérnök ért, a felett nagy purpárlék iadtak meg a tanácsban.

A szabályrendelet ugyanis nem intézkedik a villamos világítási ügyekről, mert amikor a szabályok rendeletét összeszövegelték, még nem volt villamosmű. De viszont van a rettegett szabályrendeletnek egy szakasza, amely a világítási ügyek intézését világosan a pénzügyi tanácsos teendői közé utalja. Így volt ez *Bordó Ferenc* tanácsosága idejében, akit mikor főjegyzővé választottak, egyszerűen magával vitte a villamos ügyeket a főjegyzői hivatalba, azzal az indokolással, hogy „csak ő érti ezeket az ügyeket”. Ezért az ügyekért emellett kapott külön 1000 korona tiszteletdíjat.

Utóda, *Lukács Ödön* főjegyző ilykép jutott a villamos ügyekhez, s intézte azokat anélkül, hogy, mint a legujabb tanácsügyi határozat mondja, erre megbízatása lett volna. Ez ellen természetesen a szabályrendeletileg kijelölt tanácsstag szót emelt s a szabályrendelet betartását kérte, mert ha van rend, legyen is.

A tanács legutóbbi ülésén *Rimler Károly* polgármester előterjesztette, hogy a főjegyző megbízatása nem alapul a szabályrendeleten, amely nem intézkedik elég világosan arról, hogy ki intézze a villamosmű ügyeit. Eddig a főjegyző intézte ezeket, azt hiszi, hogy a főjegyző hatáskörébe lehet utalni. A tanács ezt határozatilag kimondotta, a villamos ügyeket átadta a főjegyzőnek s erről *Juricskay Barna* pénzügyi tanácsost értesítette.

Mivel a főjegyző hatáskörét a szabályrendelet félre nem érthető módon jelöli ki, s teendői közé a közgyűlés közigazgatási bizottsága a felelősségi ügyeket utalja, s mert a villamos világítás is világítási ügy, amely eminens pénzügyi kérdés, *Juricskay Barna* tanácsos a 7133—1916. számú tanácsi határozatot a közgyűléshez megfellebbezte.

## Az áldozatkészség szobra.

### Az előkészítő bizottság ülése.

Nagyvárad város és Biharmegye közönsége nagy megnyugvással és jóleső érzéssel fogadta a nagyvárad és biharmegyei hadiárva javára állítandó áldozatkészség szobrának érdekében indított akciót.

A nagygyűlés által kiküldött végrehajtó bizottság már megkezdte működését s tegnap tartotta első ülését.

*Rimler Károly* polgármester elnökle alatt jelen voltak: *Obrinczak István* ezredes, dr. *Némethy Gyula* tb. kanonok, *Lukács Ödön*, dr. *Thury László*, *Köszeghy József*, dr. *Istvánffy István*, *Bimanóczy Béla*, *Pásztor Ferenc* és *Antal Sándor*.

A végrehajtó bizottságot kiegészítették *Kuun Frigyes* őrnaggyal és *Réz Mihály* felügyelőigazgatóval.

*Antal Sándor* előterjesztette a *József főherceg*hez intézendő levelet, amelyben felkéri a fővédnökség elfogadására; valamint a védnökhöz intézendő felkérő irat szövegét, amelyet elfogadtak.

A végrehajtó bizottság jegyzőjeül *Antal Sándor*t választották meg.

Ezután a gyűlés körüli teendők elvégzésére szükséges szervezetet vitatták meg.

Hosszu vita után elfogadták a polgármester azon javaslatát, hogy az adományokat a városi pénztártól teljesen elkülönítetten fogadják el. A befolyó pénzeket egy pénztári segéd tiszt veszi át s az ellenőri teendőkkel pedig a könyvelőt bízzák meg és a pénzt egyik pénztárazetben helyezik el gyűmölcsözőleg.

A polgármester, mint elnök, gondoskodik, hogy a végrehajtó bizottság tagjai a megfelelő munkában kivegyék részüket.

Elhatározták, hogy a *Mikes Ödön* tanár által készített díszes okmányt, amelyet azoknak adnak ki, akik 50 koronát vagy ezenfelüli összeget adományoznak a nemes célra, mielőbb kinyomatják s ezzel az elnökséget bízták meg.

Megbízták továbbá az elnököt, hogy kérje fel *Karácsonyi Géza* szobrászművészt a bemutatott szobor félnagyágban való elkészítésére.

Még néhány apróbb ügy tárgyalása után az ülés véget ért.

\*

A végrehajtó bizottság üléséhez a következő megjegyzést kötelességünk megterni.

A bizottság ülésén szó volt arról is, hogy a lapokat a szobor ügyének propagálásáért, a siker biztosítására szolgáló közleményekért átalányban részesítik.

A magunk részéről tiltakozunk a feltevés ellen, hogy a szobor ügyének előmozdítása érdekében közlendő dolgokért bármely pénzbeli ellenszolgáltatásra igényt tartanánk, vagy elfogadnánk. És pedig azon egyszerű okból kiindulva, mert nem tartjuk összeegyeztetőnek lapunk hivatásával és hazafiai érzésünkkel, hogy a hazáért életüket áldozó hősök gyermekeinek és özvegyeinek szánt fillérekből kárpótoljuk magunkat hazafias kötelességünk teljesítéséért.

Erre nem reflektálunk, ezt nem kérjük; de kérünk mást és pedig azt, hogy a végrehajtó bizottság gondoskodjék állandóan jól megírt közleményekről a magasztos ügy érdekében, amelyet mindig készséggel bocsátunk közre. És pedig két okból kérjük ezt.

A szerkesztőségi munka közben a legdrágább az idő s nem tarthatjuk állandóan

nyilván a szobor ügyét, továbbá nem is értesülünk oly gyorsan minden említésreméltó mozzanatról, mint a végrehajtó bizottságban bentműködő tagok, akik a sajtó ellátását könnyen és eredményesen elláthatják.

Igy járnak el más bizottságok is, amelyek nagy eredményeket akarnak elérni.

### Mérleg.

Vegyük úgy, amint hozzávetőleg állapítjuk meg, hogy a negyedik hadikölesön 1700 millió körül van. Mégha a végleges összeg is ebben az eredményben rögződik meg, állítjuk, hogy a harmadik hadikölesön semmiben sem halványítja el az utolsó sikerét.

Mert az előző és a mostani eredménye között mutatkozó különbség sem a teljesítő képesség, sem a lelkesedés megesappanásának a következménye, hanem olyan körülmények természetes eredője, amelyeket előre láttunk s amelyeknek hatásait már az aláírás kezdetén csaknem számszerűleg meg lehetett állapítani.

Először is a hadikölesőre mozgósítható összegekből igen nagy százalékot lekötötték a tavaszi munkálatok. Ez a százalék időközben még azzal is emelkedett, hogy a sok eső hátráltatta a gazdasági tevékenységet s a mulasztások utóbb csak fokozott, tehát jóval költségesebb erőfeszítéssel voltak pótolhatók.

Valamivel drágultak a munkálatok is, amit megmagyaráznak az újabb bevonulások biztosítására fordított, a hadikölesőnél ez is teljesen egyenrangú befektetés.

Es ott vannak éppen az aláírási időre elrendelt újabb sorozások és bevonulások, amivel százezrek vonattak el a polgári munkától. Ezeknek pénze és energiája a harmadik hadikölesőnél még teljes mérvben érvényesülhetett, de a negyediknél már nem volt számításba vehető. Azonban itt ugyanakkor az értékkel megszaporodott fegyveres erőnk s így általa az ország teljesítő képessége és lelkesedése legalább is a régi színvonalon maradt.

Most mindössze annak a megrovásnak jogosságát ismerhetjük el, hogy még mindig akadtak olyanok, akik ezuttal sem jegyeztek, vagy pedig keveset jegyeztek. Amilyen mélyen fájjaljuk, épp oly szigorúan ostromozzuk is ezt a hazafiatlanságot. De visszaesésnek nem jele ez sem, hiszen találkoztunk ezzel már előbb is.

Sőt ha igazságosak akarunk lenni, ezen a téren határozott javulást konstatálhatunk. Az aláírási ivenek egész tekintélyes szám az új nevek és a felfelé korrigált jegyzési összegek is sűrűen jelentkeztek.

A negyedik hadiköleső mérlegét tehát büszke megelégedéssel vehetjük tudomásul. Becsületére válik a nemzetnek, hogy a mi gazdasági összeroppanásunkhoz fűzött reménykedésükért immár negyedikben is ilyen keservesen megleckéztette ellenségeinket és hogy ismét ennyire meggyőzően dokumentálja a végleges diadalra irányuló rendületlen akaratomat és a hozzá való változatlan gazdasági erőt.

**A husdrágaság** folytán a halkonzerv tápláló és olcsó. Kapható kizárólag **Aszódy** halüzletében Kossuth-utca saspaszás.

## A premontrei tanárok nyilatkozata.

Az Uj Nagyvárad május 26-iki számában durva módon támadta meg a nagyváradai premontrei főgimnázium tanári karát. A cikk úgy állította be a dolgot, mintha a tanárok nem ismerték volna fel a nagy idők követelményeit s éppen azokat a diákokat buktatták volna meg, akik katonai szolgálatra bevonultak. Erre a durva hangu, igazságtalan támadásra kaptuk a premontrei tanári kar alábbi nyilatkozatát, mely ugy nemes hangjával, mint az igazság erejével hat s minden tekintetben méltó válasz ahhoz az előkelő tanári karhoz, mely azt kiadta. A nyilatkozat a következő:

A premontrei tanári kar az Uj Nagyvárad pénteki számában foglalt támadó sorokat visszautasítja. Bár a tanári kar eljárásáról csak a felettes hatóságnak feladása s e támadásban annyira hiányzik a jóhiszeműség és az erkölcsi érzék komolysága s annyira kéri a tendencia, hogy a tanári karban egy egyházi testületet állítson pellengére, mégis, hogy a jóhiszemű gondolkozókat ez az irányzatos kirohanás tévedésbe ne ejtse, a tanári kar kijelenti, hogy a cikkben foglalt állítások egyrészt nem felelnek meg a tényeknek, másrészt pedig nem egyebek, mint rövidlátó és rosszakaratu leckéztetés. *Szilágyi Dózsa* nem volt osztályfőnöke a hetedik osztálynak, hanem a nyolcadik osztályé és sem a VII. sem a VIII. osztályban, sem hadbavonulót, sem mást nem buktatott.

A tanári kar a hadbavonulókkal szemben azon a magaslaton áll, amit az idő megkíván. Elment a méltányosság legszűkebb határáig s ezt tényekkel, nevek megnevezésével tudná igazolni, ha ettől a tanítványai és hozzátartozóik iránti kimélet nem tartaná vissza. Ha néhányan megbuktak, erre rákényszerítette a nevelői hivatás, mivel azok, akik kihívóan kijelentették, hogy nem tanulnak, akik közt olyan is volt, akit csak a tanári kar nagylelkűsége mentett meg az intézetből való eltávolítástól, eljártak minden jogukat a méltányos eljárásra s a legnagyobb pedagógiai hiba lett volna ezeknek feltűnő s dicsekvő hanyagságukat megjutalmazni. Különböztetést ok nem forog fenn, hogy azokkal szemben, akik rendesen iskolába járhattak, a tanári kar eltérjen a rendes bírálatától, amit enyhíthet azokkal szemben, akik hadiszolgálatból jönnek iskolába.

A tanári kar ugyancsak nem fogad el semmiféle leckéztetést azon kötelezettségekről, amelyeket a haza megkövetel. Ezekről a legnagyobb mértékben érzi magát áthatva, mint minden igaz magyar akár a fronton, akár a front mögött.

Eltekintve attól, hogy a tanári kar nem egy tagja teljesít és teljesített harcot a tanári kar minden tagja a legsúlyosabb vérdíjazatra is készen érzi magát, ha ezt a haza megköveteli, egyáltalában nem részes abban, hogy papi jellegénél fogva fegyveres szolgálatot nem teljesít. Különböztetést még a világi tanárok is részesedtek ebben a felmentésben, sőt banktisztviselők, gyárosok is vagy olyanok is, akiknek ugy nevezett kulturumkájja egyáltalában nem hasonlítható össze az ifjúság tanításával aminek égető szükségét a háboru nem vette

el, sőt növelte. Tehát míg egyrészt a jelzett cikk valótlanosságokat tartalmaz, másrészt a beállítása hamis és irányzatos.

## Nem lesz talpbőr őszig.

Már tul vagyunk azon, hogy a talpbőr ára a maximális 16 fillért kétszeresen felült. Ma 40 fillért, esetleg 50 fillért is fizetnének a talpbőr dekájáért, ha egyáltalában volna.

Egyideig volt kitűnő gépszij talpnek, de erről kiderült, hogy egy nagyobb lopásból ered, s forrása az Andrányi cég gépszijraktára. Mióta lecsukták a tolvajokat és az orgazdákat, azóta a gépszijból nem készülhet talp, mert a minisztérium elrendelte, hogy a gépszijakat rendeltetésüknek megfelelően gépekre kell használni s nem cipőtalpak gyanánt.

Egész községek voltak Nagyvárad körül, amelyek a cipőtalpaikat gépszijakból rekvirálták, persze törvénytelenül.

A talpbőr hiányát bőrkereskedői körökben azzal magyarázzák, hogy a hadügyminiszterium az ő értesüléseik szerint talpbőrt nem ad ki őszig, hogy ne pocsékolja a közönség a talpbőrt, hanem huzza ki a nyarat úgy, ahogy tudja, esetleg fatalpu szandálokkal, esetleg mezüláb.

Ősszel aztán a felhalmozódott talpbőrt maximális áron a bőrkereskedők útján a közönség rendelkezésére adják s csak ilyen szigorú rendtartással tudják biztosítani a téli talpbőr szükséglet hiánytalan kielégítését. Még akkor is szükséges ez a rendszabály és a börtönytetés, ha, mint most nagyban hirdetik, őszre béke lesz. Addig legfeljebb kivágott, kész, egész talpakat kaphat egyes helyeken a közönség, dekáját — mivel erre a maximálás nem vonatkozik — 50 fillérért.

## Kappa Pál meghalt.

Nyolcvannégy éves korában, változatos és érdekes tudásban gazdag élet után elhunyt tegnap id. *Kappa Pál* nyugalmazott püspökségi főszámvevő. Kissé hajlott alakja ismeretes volt Nagyváradon s hivatali szigorúságáról anekdoták keringenek ismerősei között.

Id. *Kappa Pál* papnak készült, piarista papnövendék volt, mikor a szabadságharc nagy mozgalma kiemelte őt a szerzetesi rendházból.

Vitézül küzdött a szabadságharcban, huszárfőhadnagy lett s így érte őt a világi békekötés. Mikor hazatért a lat. szert. püspökséghez került, ahol szorgalmas becsületességes és megbízhatósága révén számvevő lett.

Ezt a hivatását páratlan korrektséggel betöltötte. Ismeretes, hogy még az ujonnan épült házak fedelein a tetőserepeket is megszámlolta, hogy annyit építettek-e be, mint amennyiről a számla szólott.

Mikor nyugalomba vonult, nyelvtanításra adta magát s nyelvészeti kérdésekkel behatóan foglalkozott. Annyira tájékozott nyelvészeti kérdésekben, hogy önhitt szakembereket letromfolt. Kedélyes, kissé zarkézott öreg ur volt, akit nagyon szeret-

tek azok, akiket közel engedett magához. Gyászjelentése így szól:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják felejthetetlen emlékü édesatyá, após és nagyatyá, id. Kappa Pál nyug. lat. szert. püspökségi főszámvevőnek 1916 május 25-én éjjel 12 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után 84 éves korában történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványait 27-én d. u. 5 órakor fogják a Lukács György utca 32. sz. gyászházánál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszélni és az olasz temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 29-én reggel 7 órakor az olasz plébánia templomban fog az Egek Urának bemutatni. Kappa Leopoldine, Kappa Irma, Kappa Pál, Kappa Ödön, gyermekei. Ifj. Kappa Pálné szül. Steiner Anna, menyé. Kappa Miklós, Kappa László, Kappa Gyuri unokái.

## HIREK

### Bangha Béla Nagyváradon.

Általános érdeklődéssel várja a közönség Bangha Bélának legújabb nagyváradai szereplését, mely most is, mint eddig mindig, a lelkek felüdítését, nemesedését fogja jelenteni. Ujabbán Bangha Béla nagyváradai tartózkodásának programja még egy ilyen jelentős ponttal bővült: **vasárnap délelőtt 11 órakor** ugyancsak a Kath. Kőr Szent László termében nem nyilvános **értekezlet** lesz, a melyen szintén Bangha Béla fog előadást tartani egy rendkívül fontos kérdésben. Erre az értekezletre külön meghívók nem bocsátatnak ki; a rendezőség ezúton hívja meg az értekezletre a pap-ság, az Urnok, Urleányok, Urak, Iparosnók Kongregációja, a Kath. Növédő Egyesület tagjait, a Kath. Kőr választmányi- és rendes tagjait, a Kath. Népszövetség csoportvezetőit, a Népszövetségi Otthon és a Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatósági tagjait.

**D. u. 5 órakor** lesz a nyilvános **ünnepély**, melynek programját már közöltük. Erre az ünnepélyre a fenntről helyeket holnap, vasárnap délig lehet megváltani.

**Este** a Kath. Kőrben társas vacsora. A vacsorára az Urak Kongregációjának tagjai és általuk meghívottak vesznek részt. Jelentkezni ma estig lehet.

\* **Személyi hír.** Balás Elemér dr. törvényszéki elnök ma Magyarcsékről hazatér.

\* **Lipót Szalvátor királyi herceg vezérezredes.** Bécsből jelentik: A király Lipót Szalvátor királyi herceget vezérezredessé nevezte ki s üdvözölte őt azon sikerek alkalmából, amelyeket a tüzérség az olasz fronton elért.

\* **Talán lesz uszoda.** A Kőrös uszoda felépítése ügyében a tulajdonos a Tiszántúl utmutatására illetékes katonai hatóságoknál lépéseket tett, hogy mint tavaly ősszel az uszoda elbontásához kapott, úgy a felépítéséhez is kapjon most katonai segítséget. Obrinesák István ezredes készséggel ígérte meg a tőle telhetőt s valószínű hogy ha a szabályok megengedik, hidász katonák segítenek az uszoda felépítésében. S Igy talán lesz uszoda.

### \* **Mária oltára virág díszben.**

A májusi ájtatosságok egész ideje alatt a Szent László templomnak Szűz Mária szobrával ékes oltárát buzgó és szeretetteljes kezek minden nap feldíszítették. Ezt az oltárt Polgár Mariska áhíatos lelke vette szorgos gondozásba s mindennap ellátta virágdíszszel. Tegnaptól kezdve az utolsó napig fehér rózsadíszben fog pompázni a Szűz Anya oltára. Hőfőhár Drousky rózsák bimbói veszik körül a boldogságos szűzet, akinek ilyen izléses hódolattal járul színe elé egy művészleány. Május óta a következő előkelő urasszonyok tették le virágjüket a főoltár díszítéséhez: Óváry Sándorné, özvegy Grunwald Henrikné, Harmathy Károlyné és Olasz Ákosné.

\* **Tejet ne hozzanak fertőzött helyekről.** Bocskó Flóra harangmezei leány tegnap tejet hozott be a falujából. Harangmező azonban hólyagcs himlővel fertőzött s onnan csak igazolvánnyal lehet tejet behozni, ami a leánynak nem volt. A tejet a főorvosi hivatal megvizsgálta s a rendőrséggel elkoboztatta, mert fertőzött helyről hozták be. A leányt — mivel kiskorú — Pásztor Bertalan rendőrbíró megdorgálta s megbizta, hogy adja értésére a falujabelieknek, milyen következményekkel jár az, ha onnan tejet hoznak be, elkobozzák a tejet s őket megbüntetik. Ugyanezt az összes falvakban kihirdetik.

\* **Színházból kórház.** Pétervárról jelentik, hogy az orosz kormány a színházak legnagyobb részét kórház céljára rekvirálta.

\* **Kiss Béla Nagyváradon?** A cinkotai asszonyirtás okozta izgalom, amelyek az egész országot megrázták, lassanként lecsillapulnak, azonban még itt is, ott is felverődnek az érdeklődés hullámai. — Egyik nap Lembergben ismerik fel határozottan Kiss Bélát, másik nap a haretéren látják s az országnak alig van egy egy városa, ahol ne akadnának olyan kiváló emlékezőtehetségű emberek, akik számot tudnak adni arról, hogy a cinkotai bestia bizony „a mi városunkat is szerencsétlenné látogatásával.” Szóval Kiss Béla rövidesen nagyon ismeretes ember lett, eddig — sajnos — alig tudta valaki, hogy létezik a világon, most pedig már óriási azoknak a száma, akik Kiss urat ismerőseik közé számíthatják. Bizony Nagyvárad is sok esorbát szenvedett volna eddigi ragyogó hírnevének, ha ez az érdemes férfiú a mi szép körösparti városunknak nem lett volna ideig óráig vendége. Hát persze, hogy volt. Tegnapelőtt városunk egyik fodrásza részesült abban a szerencsében, hogy Kiss Bélát borotválhatta, tegnap pedig egyik mulatóhely hölgyei állapították meg egy képeslaphól, hogy ők Kiss Bélával 6-7 héttel ezelőtt együtt mulattak. Ha ennyi helyen látták és ismerik a cinkotai asszonyirtót, rövidesen kézre fogják keríteni. Ez holt bizonyos, ha ugyan ő maga is nem — holt.

\* **Halálozások.** Özv. Farkas Lajosné szül. Kóbor Juliánna élete 53. évében elhunyt. Temetése ma, május 27-én délután 2 órakor lesz a Damjanich utca 2. sz. háztól. — Hummer Ottó m. kir. adótsízt élete 24. évében Belényesben elhunyt. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe Belényesben.

### \* **Tanítóválasztás a községi iskolaszékben.** Vettük a következő meghívót:

Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a folyó hó 29-én — hétfőn — délután 4 órakor a városház bizottsági termében tartandó tanítóválasztó gyűlésre tisztelettel meghívom. Tárty: Poynár Ilona, Kopócsy Béla, Csajkos Mária, Horth Margit, Reichard Erzsébet és Molnár Béla községi polgári iskolai segédtanítóknak a vallás- és közoktatásügyi miniszter 46122-1916. VI. a. számú engedélye alapján rendes tanítókká való megválasztása. Dr. Thury László iskolaszéki elnök.

\* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Gobetzky Oszkár 70. gy. e. bel. századost a katonai érdemkereszt hadiékítményes 3. osztályával tüntette ki. Ujólá a legfelső dícsérő elismerésben részesültek: Fischer József, 19. tábori tüzérezredbeli őrnagy, Grosse Gusztáv 19. tábori tüzérezredbeli százados és Slavetic Jakab 70. gy. e. bel. tartalékos főhadnagy. A legfelső dícsérő elismeréssel lett kitüntetve B. Kovács Gábor dr. 101. gy.-e. bel. tart. főhadnagy.

\* **Vagdalkozó trén-főhadnagy.** Budapesti tudósítónk jelenti: Tegnap délután a közuti villamoson igyekezett hazafelé Ráthonyi Zoltán állatorvos. A villamoskocsin lépcsőjén egy főhadnagy állott, akitől, mivel leakart szállani, Ráthonyi megkérdezte, hogy leszáll-e. A főhadnagy durván rákiáltott:

— Mi köze hozzá?

Ráthonyi nem reagált erre, de mikor leszállott, úgy látszik, ruhája érintette a főhadnagyot, aki hirtelen utána ugrott s kardjával 15 vágást mért Ráthonyi fejére. Két helyen, fején és karján súlyosan megsebesült. A rendőrségre vitték őket, ott kiderült, hogy a vagdalkozó katonatiszt Pozarowosky Henrik szekerész főhadnagy.

\* **Államsegélyek fizetése** Juricskay Barna pénzügyi tanácsos a következő hirdetményt teszi közre:

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy 1916. május 16. től, június 15. ig esedékes segélyösszegeiknek folyósítása f. hó 29-én hétfőn, 30-án kedden, 31-én szerdán, június 1-én csütörtökön, 2-án pénteken, 3-án szombaton és 5-én hétfőn a tüzoltólaktanyában levő hivatalos helyiségben fog eszközöltetni. Hétfőn délelőtt segélyösszegeik végett jelentkezzenek 1 től 700 ig, délután 701-től 1300-ig, kedden délelőtt 1301 től 2000 ig, délután 2001 től 2800-ig, szerdán délelőtt 2801-től 3500 ig, délután 3501 től 4200-ig, csütörtökön délelőtt 4201 től 4900 ig, délután 4901 től 5500-ig, pénteken délelőtt 5501 től 6100 ig, délután 6101 től 6800-ig, szombaton délelőtt 6801 től 7300 ig, délután 7301-től 7800 ig és 5-én hétfőn délelőtt 7801-től feljebb.

\* **A kamara értenítése.** Alulírott kamara a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 29878—VI. C. 1916. sz. leiratára való hivatkozással az érdekelteknek tudomására hozza, hogy a fenti leirat kapcsán nevezett miniszterium elküldte hozzánk a kisiparról 1915. évi május havában megrendelt bőrnemű, ruházati és felszerelési cikkek végleges árjegyzékét. Az érdeklődők ez árjegyzékről az érvényben levő árákhoz számítható hadipótlékot, valamint a kisipari szállításokra vonatkozó egyéb módzatokról és feltételekről alulírott kamara helyiségében a hivatalos órák alatt részletes felvilágosítást nyerhetnek. Nagyvárad, 1916. május hó 24. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Schvartz Izidor s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

**Lopják az olasz temető virágait.** A halottak iránti kegyeletet rutul kihasználják eddig ismeretlen tolvajok, akik az olasz temetőt szemelték ki, hogy onnan virágszükségletüket fedezzék. A ma elültetett virágokat holnapra elviszik a tolvajok és Jankay Mihály temetőre nem tud ráakadni nyomukra sem. Mivel a lopások nagymértékben elhatalmasodtak, a Zenta közbelépésére van szükség. Ez ki fogja deríteni, hogy alapos-e a közönség gyanuja, amikor a tolvajt nem messze sejtí a temetőtől.

**Öt évi börtön hadsereg-szállítási visszaélésekért.** Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti királyi törvényszék Katona Géza vendéglőst hadsereg-szállítási visszaélésekért 5 évi börtönre, 8000 korona pénzbüntetésre s 10 évi hivatalvesztésre, üzletvezetőjét Rózsa Ödönt 6 havi börtönre s 800 korona pénzbüntetésre a többi 13 vádlottat kisebb nagyobb ideig tartó fogházbüntetésre ítélte.

**Egy kockacukor a kávéhoz.** Bécsből táviratozzák: Az alsó-ausztriai helytartó rendeletet adott ki, a mely úgy intézkedik, hogy a kávéházakban, kávémérésekben, italmérő helyiségekben, vendéglőkben és cukrázdákban a kimért italokhoz, kávéhoz, teához s frissítőkhöz általában csak két kis, vagy egy nagy kockacukrot szabad adni. A rendelet ellen vétők, a menyében cselekedetük szigorubb beszámítás alá nem esik, 2000 korona pénzbírsággal, illetőleg három hónapig terjedhető elzárással büntetendők, súlyosbító körülmények esetén a pénzbüntetés 5000 korona, a mely hat hónapig terjedhető elzárásra változtatható át. A kerületi politikai hatóságok a büntetések kiszabásánál esetleg az ipar-engedély megvonását is ki mondhatják.

**A burgonya ára nálunk.** A 3513/1915. M. E. rendelet megállapította a burgonya árakat egységesen az egész ország területére 11 K, illetőleg 9 koronában. És Nagyvárad városa a burgonyát mégis 18 fillérért, tehát épen kétszer annyit árulja, mint a milyen árat a miniszteri rendelet előír, holott Nagyvárad is feltétlenül belesik Magyarország területébe. Jellemző az is a városi gazdálkodásra, hogy a tejnek literjét már 36 fillérért is lehet venni a piacon, de a városi tej még mindig 50-52 fillér.

**A holnapi footballmérkőzés.** Igazi meglepetést tartogat a NAC holnap, vasárnap délutáni football programja, melynek keretében a helybeli Testvériség csapata lesz a NAC ellenfele. A Testvériség csapatában kiváló játékosok tömörülnek úgy hogy a mérkőzés elsőrangú sportélvezetet fog nyújtani. A játék a Rhédey kerti Sporttéren lesz és délután fél 4 órakor veszi kezdetét.

**Helybeli nagy vállalatnál 10-15 mázsa makulatur papir eladó.** ...rajánlatokat a kiadóra kérünk.

**Gyönyörű rózsás arc a nő leg-szebb dísz.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

**Forolin** a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

**Gyurjad Gyurka.** Piszkald ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozi felvevő. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkölönlegességek, Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

**Poloskairtó NOXIN** biztos szer Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt**, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpentin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

## SZINHÁZ.

### Heti műsor.

Szombat délután: A derék Fridolin.  
Szombat este: Cyklámen (Góthék utolsó fellépte.)

Vasárnap délután: Zsuzsi kisasszony.  
Vasárnap este: Mágna Miska.

**A Góth pár a Baccaratban.** Tegnap újból teltház nézte végig a Góth pár második vendégfelléptét. A kiváló művészpár a Baccarat főszerepeit játszotta s a közönségnek igazán elsőrendű műélvezetben volt része, amiért zúgó tapsviharral rótta le háláját. A többi szerepekben derekasan megállották helyüket a mi művészeink is.

**A Góth-pár bucsuja.** Gábor Andor fényes sikerű színművében, a Cyclámen-ben bucsuzik szombaton este a Góth pár a nagyváradai közönségtől, amely két estén át zsúfolt nézőtérrel gyönyörködött a kiváló művészpár játékában. Kétségtelen azonban, hogy a legnagyobb érdeklődést mégis a vendégjátékok harmadik estéje, a Cyclámen kelti, amelyben a nagyváradai publikum még nem látta a Góth pár klasszikusan szép alakításait.

**A Derék Fridolin.** Csak röviddel ezeltől mutatta be a Szigligeti színház a Népopera egyik legsikerültebb idei operette-slágerét, amelyet a publikum Nagyváradon is meleg vokonszenyvel fogadott. Hogy a bájos zenéjű operettét: a Derék Fridolint a színházi közönség szélesebb rétegei is élvezhessék, a színház vezetősége a Derék Fridolint legközelebb szombat délutánra tűzte ki előadásra.

**Zsuzsi kisasszony.** Szinte már feledésbe kezd menni az ideai sikert aratott operette bemutatók között az a vidám nóta, a melytől hetekig hangos volt az utca: Hej! Zsuzsikám!... Pedig kedves népszerű volt ez a dal, amely tüstént felelevenedik, amint újból játékrendre kerül a Zsuzsi kisasszony című operette. A színház a bájos zenéjű, roppant mulatságos librettóju operettet vasárnap délután hozza színre a címszerepben a betegségéből csak nemrég felgyógyult Vigh Mancival, akinek nevéhez ennek az operettnek a premiere sikere fűződik.

**Mágna Miska - Vörös sapka helyett.** Vasárnap este Vidor Pál régi kitűnő népszínművét, a Vörös sapkát tűzte műsorra a színház, azonban a közönség köréből a legkülönbözőbb módokon: a színházi pénztárról, az igazgatói irodában, irásban és telefonon kifejezésre juttatott óhajnak engedve, a színház vezetősége levette a műsorról a Vörös sapkát és helyette a diadalmas Mágna Miskát tűzte előadásra. A közönség páratlan érdeklődését tekintve, a színházi pénztár már ma szombat reggeltől megkezdi a jegyek árusítását a vasárnap esti előadásra.

**A hétfői bemutató.** Hétfőn este bemutató előadás lesz a Szigligeti színházban, ahol ez alkalommal a vigjátéki személyzet mutatja be Bartha Lajos vigjátékát, melynek a címe a Szerelmem. Az előadásban egyáltalán az egész vigjátéki együttes részt vesz.

27-én.  
A. D. 14.  
A rekord mozdony.  
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

Szombaton és vasárnap  
Forradalmi nász  
Színjáték 4 felvonásban.  
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

Szombaton és vasárnap  
Teddy házassodik.  
Kitűnő bohózat 3 felvonásban.  
Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:  
Dr. PAPP KAROLY.

### Pályázati hirdetés!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága nyugdíjazás folytán megüresedett II. oszt. adóhivatali számtizti és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás utján leendő betöltését a f. évi június havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhivom mindazokat, akik a X.-ik fizetési osztályba beosztott 2000 kor. fizetés és 720 kor. lakpénzzel javadalmazott II. oszt. adóhivatali számtizti és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve, Nagyvárad thjf. város főispánjához, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál, (Városháza I-ső em. 4. sz.) f. évi június hó 3-ik napjának d. u. 2 órájáig annyival is inkább adjak be, mivel az elképpen beadott vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad 1916 évi május hó 22-én.

Rimler Károly  
polgármester.

NAGYVÁRAD VÁROS

# VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:  
NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514. TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

## WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja  
**55.**

\* **Kiadó** Lahner György-utca 6. számú ház emeletén modern 2 szobás utcai lakás fürdőszobával aug. 1 re. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

5.

**Elsőrendű jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

**Andrényi Károly és Fianál**  
**Nagyvárad.**

## A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel  
**Nagyvárad Sörgyár R. T.**  
Telefon 439.

## Szent László (Püspök gyógyfürdő)

### Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévvizforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrásvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

**Komzsik Alajos,**  
a fürdő bérlője.

# MINNIGRAF

a legtokéletesebb  
**FÉNYKÉPEZŐGÉP**

amellyel egyszeri töltésre  
50 felvétel eszközölhető.

A gép külön berendezés nélkül mint:

Másoló készülék.  
Diapositívek készítésére.  
Vetítésre 2 méterig.  
Nagyító készülékkel 30×40 cm-ig használható.

A gép 5×6×13 cm. nagyságu esinos bőrhuzattal és oly fényerős lencsével van ellátva, amely lehetővé teszi bármily kedvezőtlen időben is éles képeket készíteni és mint ilyen turista célokra kiválóan alkalmas.

**Kapható:**

## RIGLER JÓZSEF EDE

papírneműgyár részv.-társaság  
fényképezési cikkek raktárában.

**Nagyvárad, Rákóczi-ut 3. sz.**

**Kiadó** Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor-féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

A magy. kir. ampelologiai intézet és számos hazai állami és külföldi szakintézetek tudományos kísérletek után megállapították és ajánlották, hogy a

## „PEROCID“

az egyetlen alkalmas anyag szőlő permetezésénél a

### rézgalic pótlására

A „PEROCID“: Ceritföld-sulfát, Rádium, Thorium ritka nemes földfémek sulfátjainak vegyülete, mely a **Peronospora** tenyészetet megöli.

Garantált 35, 40%-os „PEROCID“

**MAJUNGA RAFFIAHÁNC**S, legfinomabb **GÉPOLAJ** kapható mérsékelt 10n

## MIHELFI és KANDEL

fűszer-nagykereskedésben  
**NAGYVÁRAD, Nagypiac tér.**